

2.året 2022

DISPUK's efteruddannelse i narrativ samtalepraksis - 2. - 3. år

Følgende bøger forventes anskaffet af den studerende på 2. året:

- Brinkman, Svend (2014): *Stå fast*. Gyldendal Business.
- Holmgren, Allan (2019): *Fortæl. Introduktion til narrativt konsulentarbejde*. DISPUKs forlag.
- Holmgren, Anette & Holmgren, Allan (2017): *Kollegial sparring og supervision - STAFET modellen*. DISPUKs Forlag.
- Russell, Shona & Carey, Maggie (2007): *Narrativ terapi. Spørgsmål og svar*. Hans Reitzels Forlag.
- Dorte Berndsen: (2014): *Erindring* fra serien "tænkepauser viden til hverdagen", Århus Universitetsforlag
- White, Michael (2008): *Kort over narrative landskaber*. Hans Reitzels Forlag.

Følgende bøger er eventuelt tidligere erhvervet på basisåret. Hvis ikke skal de også anskaffes på 2. året:

- Christie, Nils (2012): *Små ord om store spørgsmål*. Forlaget Mindspace.
- Holmgren, Anette (2008): *Terapifortællinger – Narrativ terapi i praksis*. Gyldendal Akademisk.
- Holmgren, Anette, red. (2010): *Fra terapi til pædagogik – en brugsbog i narrativ praksis*. Gyldendal Akademisk.
- Holmgren, Anette & Nevers, Martin (2012): *Narrativ praksis i skolen*. Gyldendal Akademisk.

Den øvrige litteratur skal hentes fra DISPUK's kursus dropbox. Der fremsendes mail med link samt password til adgangen.

2. årets opbygning

Det første år på overbygningen af efteruddannelsen i narrativ samtalepraksis (2.året) er tilrettelagt som *tre moduler*, der hver består af 3 *mødegange* af to dages varighed. Hvert modul afsluttes med en opsamlende skriftlig eller mundtlig opgave, der giver mulighed for at udforske modulets temaer. Disse modulafsluttende opgaver præsenteres på mødegangen inden. 2. året afsluttes med en mundtlig eksamen med inddragelse af indhold fra de tre moduler.

PROGRAM

Første modul: Fortællinger – den narrative metafor

Første modul består af årets 3 første mødegange og omhandler fortællingers grundstruktur og opbygning og hvorfor og hvordan den narrative metafor omsættes til meningsfulde samtaler.

1. mødegang

Tema: Meningsskabelse igennem fortællinger

Fortællinger kan skabe meningsfulde sammenhænge – eller de kan forvirre. Fortællinger muliggør, at initiativer og handlinger kan blive en del af den aktive hukommelse. På denne mødegang vil vi med afsæt i teori om fortællingers opbygning arbejde med, *hvad* man i samtaler og i hverdagen tillægger opmærksomhed, *hvordan* man tillægger det opmærksomhed og *hvad* dette betyder for menneskers muligheder for at udvikle deres identitet og handlekraft.

Vi vil genbesøge Jerome Bruners ideer om handlingens og meningens landskab og Michael Whites identitetskategorier. Vi skal arbejde med, hvordan disse begreber og kategorier kan inspirere til meningsfulde samtaler.

LITTERATUR:

Holmgren, Anette (2012): Kap. 2 (s.40-62): Bevidsthed om fortællingen i: *Narrativ praksis i skolen*. Gyldendal Akademisk.

Russell, Shona & Carey, Maggie (2007): Kap. 2 (s.62-93): Genforfattende samtaler: Nogle svar på hyppigt stillede spørgsmål i: *Narrativ terapi. Spørgsmål og svar*. Hans Reitzels Forlag.

White, Michael (2008): Kap. 2 (s.77-140): Genforfattende samtaler i: *Kort over narrative landskaber*. Hans Reitzels Forlag.

Dorte Berndsen: (2014): Hele bogen: *Erindring* fra serien "tænkepauser viden til hverdagen", Århus Universitetsforlag

LITTERATUR UDLEVERET AF DISPUK:

Bruner, Jerome (1990): Kap. 3 (s.70-94): Ind i meningen i: *Mening i handling*. Klim

2. mødegang:

Tema: Stilladsering af fortællinger

Begrebet stilladsering og den praksis, der er forbundet med stilladsering, er en hovedhjørnesteen i narrativt arbejde. Det handler om at løfte bevidstheden vha. et stillads, så personen får adgang til rigere fortællinger og handlemuligheder.

Fortællinger kan udfoldes og beriges. De kan udvide verden og tykne det, vi allerede ved. Denne mødegang har fokus på, hvordan man kan skabe *stilladser*, der beriger fortællingerne om menneskers handlinger, og derigennem opgraderer deres værdier, færdigheder og viden.

I samtaler kan mennesker bevæge sig fra det kendte og familiære til det, der er muligt at komme til at vide. Michael Whites begreb om det *fraværende men implicitte* giver genveje til de fortællinger, det er muligt at tale frem i stilladserede samtaler.

LITTERATUR:

Holmgren, Anette (2008): Kap. 5 (s.151-174): Fra Handling til koncept – om tykning af fortællinger i: *Terapifortællinger – Narrativ terapi i praksis*. Dansk Psykologisk Forlag.

White, Michael (2007): Kap. 6 (s. 267-291): Stilladserende samtaler i: *Kort over Narrative landskaber*, Hans Reitzels forlag.

LITTERATUR UDLEVERET AF DISPUK:

Holmgren, Allan & Holmgren, Anette red (2015): Lone Kaae Morell: Kap.6 (s.95-114): Supervision af pædagogisk arbejde - få sprog på det du gør i: *Narrativ supervision og vejledning*. DISPUKs Forlag.

White, Michael (2006): Kap. 3 (s.93-116): Fornyet engagement i historien: Det fraværende, men implicitte i: *Narrativ teori*. Hans Reitzels Forlag.

På 3. mødegang afsluttes første modul, skriftligt eller mundtligt.

3. mødegang:

Tema: Dekonstruktion af problemmættede fortællinger

Dekonstruktion af problemfortællinger kan skabe en mere nuanceret forståelse af problemer og de personer, der er involverede. De kan på samme tid være indgang til fornyet handlekraft.

Denne mødegang har fokus på udfoldelse af problemfortællinger og de normer og diskurser og den moderne magt, som indgår i problemfortællingerne. Mødegangen fordyber sig i brug af *positions-kortet*, *eksternalisering* og *eksternaliserende sprogbrug*.

LITTERATUR:

Holmgren, Allan (2019): Kap. 8 (s.81-103): Historien om narrativ praksis i: *Fortæl. Introduktion til narrativt konsulentarbejde*. DISPUKs Forlag.

Rasmussen, Jakob Folke (2012): Kap. 4 (s.80-102): I inklusionens tjeneste i: *Narrativ praksis i skolen*. Gyldendal Akademisk.

Russell, Shona & Carey, Maggie (2007): Kap. 1 (s.40-61): Eksternaliserende samtaler: Hyppigt stillede spørgsmål i: *Narrativ terapi. Spørgsmål og svar*. Hans Reitzels Forlag.

White, Michael (2008): Kap. 1 (s.29-76): Eksternaliserende samtaler i: *Kort over narrative landskaber*. Hans Reitzels Forlag.

Andet modul: Flere stemmer i fortællingerne

Identitet skabes gennem andre og gennem deltagelsen i det sociale liv. Dette modul som består af 3 mødegange, handler om at styrke foretrukne fortællinger i sociale fællesskaber.

4. mødegang

Underviser: Kasper Hanghøj. Seminar med 3. året på psykoterapeutuddannelsen.

Tema: Narrativ familierapi

På dette modul sætter Kasper det at være sammen med familier i centrum. Det betyder, at han med de to dage ønsker at komme med inspiration både til, hvordan narrative familiesamtaler kan gribes an og, hvordan man kan indrette samtalerne på en måde, hvor børn, unge, forældre og vigtige andre kan finde det vigtigt og meningsfuldt at deltage.

Kasper vil derudover rette et særlig fokus på begrebet skam og dets betydning for, hvordan man forstår og taler med både forældre, børn og unge.

LITTERATUR UDLEVERET AF DISPUK:

Fonagy, Peter (2018): Asen, Eia: Kapitel 11: Multi-Contextual Multiple Family Therapy; Context reading, context making, context managing i: *Developmental Science and Psychoanalysis - Integration and Innovation ?* Taylor And Francis.

Weinblatt, Uri (2019): Kap. 1 (s. 1-12): Opening Our Eyes i: *Shame Regulation Therapy for Families A Systemic Mirroring Approach*. Springer.

White, Michael & Morgan, Alice (2007): Kap. 5 (s.121-135): At skabe samarbejde – forældre og børn og mellem sociale myndigheder og familier i: *Narrativ terapi med børn og deres familier*. Akademisk Forlag.

5. mødegang:

Dato: Den 17. - 18. august 2022, kl. 9-16

Tema: Stemmer der bekræfter - bevidning og gen-forening i grupper

Bevidning er mere end en metode. Det er en praksis, der forbinder mennesker med sig selv og hinanden. Denne mødegang har fokus på ånden i og intentionerne med bevidning og på deltagerens etablering af bevidningspraksisser i dagligdagen og i samtalen hvor flere er

tilstede. Hvordan man kan være både professionel og vidne, og hvordan man kan inddrage vidner og bruger grupper i samtalen.

Mødegangen har også fokus på *gen-forening* (re-remembering), der er en af de mest virksomme narrative metoder. På denne mødegang introduceres andet modul's afsluttende opgave, til mundtlig præsentation på 7. mødegang.

LITTERATUR:

Holmgren, Allan (2019): Kap. 3 (s.27-41): Bevidning og bevidningsbreve i: *Fortæl. Introduktion til narrativt konsulentarbejde*. DISPUKs Forlag.

Nevers, Martin (2010): Kap. 2 (s.33-52): Pædagogiske plateauer – muligheder i pædagogisk praksis i: *Fra Terapi til Pædagogik – en brugsbog i narrativ praksis*. Gyldendal Akademisk.

Russell, Shona & Carey, Maggie (2007): Kap. 4 (s.115-150): Brugen af eksterne vidner: Nogle svar på hyppigt stillede spørgsmål i: *Narrativ terapi. Spørgsmål og svar*. Hans Reitzels Forlag.

White, Michael (2007): Kap. 3 (s.141-173): Genmedlemsgørende samtaler og kap. 4 (s.175-226): Definerende ceremonier i: *Kort over narrative landskaber*. Hans Reitzels Forlag.

6. mødegang:

Tema: Egenterapi i grupper

Denne mødegang består af to dages egenterapi i gruppe. Deltagerne vil blive inddelt i grupper med hver sin underviser. Formen er individuelle personlige samtaler med personlig bevidning fra de øvrige gruppedeltagere. Mødegangen vil demonstrere forskellige måder man kan starte og afslutte gruppesessioner på. Ligesom der vil være fokus på, hvordan de narrative kort fletter sig ind i hinanden i den narrative terapisamtale.

LITTERATUR UDLEVERET AF DISPUK:

White, Michael & Morgan, Alice (2007): Kap. 2 (s.61-88): Terapeutens position i arbejdet med familier og deres børn i: *Narrativ terapi med børn og deres familier*. Akademisk Forlag.

Tredje modul: Magt, normer og poststrukturalistisk filosofi

Narrativ praksis er forankret i filosofi og tænkning, der ofte bliver kategoriseret som poststrukturalistisk. En praksis med dette udgangspunkt må forsøge både at være i bevægelse og at forholde sig dekonstruktivt til sig selv

7. mødegang:

Tema: At genetablere forbindelsen til sin egen stemme

Barnet introduceres i opvæksten til kulturens normer og internaliserer derigennem kulturens stemmer i måden, det tænker om sig selv og verden.

Denne mødegang har fokus på de mange indre stemmer, der skabes gennem normers virke og på, hvordan den narrative praksis kan hjælpe med at adskille, hvad man mener og hvad man *egentlig* mener. Mødegangen ser blandt andet på normer for køn og på, hvordan vi kan hjælpe mennesker til at få en stærkere fornemmelse af deres egen stemme, f.eks. ved brug af *livsklubmetaforen*. På denne mødegang præsenterer kursisterne andet modul's afsluttende mundtlige opgave.

LITTERATUR:

Holmgren, Anette & Holmgren, Allan (2017): Hele bogen: *Kollegial sparring og supervision - STAFET modellen*. DISPUKs Forlag.

Russell, Shona & Carey, Maggie (2007): Kap. 3 (s.94-115): Genmedlemsgørende samtaler: Nogle svar på hyppigt stillede spørgsmål i: *Narrativ terapi. Spørgsmål og svar*. Hans Reitzels Forlag.

LITTERATUR UDLEVERET AF DISPUK:

Holmgren, Allan (2018): Kap. 9 (s.197-233): Bevidning og organisatorisk sammenhængskraft i: *Ud af kampen*. DISPUKs forlag.

8. mødegang:

Tema: Poststrukturalistisk filosofi

Poststrukturalistisk filosofi tilstræber forskelle. Fortællinger kan både skabe forskelle ved at åbne for nyt, og de kan afvise det, som er anderledes. Denne mødegang har fokus på, hvordan vi løbende bliver sat i rammer i forhold til bestemte diskurser og ideer, og på, hvordan man kan få øje på disse diskurser og inddrager dem i samtaler, så der bliver skabt mulighed for valg. Dominerende diskurser er med til at nogle personer i bestemte positioner betragtes som vidende og værd at lytte til, mens andres stemmer let overhøres. Mødegangen vil skabe opmærksomhed på, hvordan man, i de måder man spørger, lytter og responderer, positionerer både sig selv og dem, man taler med, på måder, der har reelle effekter.

LITTERATUR:

Brinkman, Svend (2014): Hele bogen: *Stå fast. Et opgør med tidens udviklingstvang*. (s.5-157). Gyldendal Business.

Holmgren, Allan (2019): Kap. 9 (s.103-107): Magt, diskurs og narrativ praksis i: *Fortæl - Introduktion til narrativt konsulentarbejde*. DISPUKs forlag.

Russell, Shona og Carey, Maggie (2007): Introduktion ved Allan Holmgren og Thilde Westmark (s.11-34) i: *Narrativ terapi – spørgsmål og svar*. Hans Reitzels Forlag.

LITTERATUR UDLEVERET AF DISPUK:

Winslade, John (2004): Narrativ mekling: Hjælp til å reforhandle diskursive posisjoner. *Fokus på familien vol. 3/2004*.

White, Michael (2002): (s.1-50): At give sig i lag med fænomenet personlig fiasko. Dansk oversættelse af Addressing personal failure. The International Journal of Narrative Therapy and Community Work, No. 3, 2002. *Upubliceret dansk version.*

9. mødegang

Tema: Mundtlig eksamen

På denne mødegang skal deltagerne vise et klip fra en dvd eller en audiooptagelse, som danner udgangspunkt for en mundtlig eksamen i de færdigheder som den studerende har tilegnet sig i løbet af året. Yderligere beskrivelse af form og indhold for eksamen bliver præsenteret tidligere på året, samt lagt i dropbox min 2 md inden eksamen.

LITTERATUR:

Christie, Nils (2012): *Små ord om store spørgsmål.* (Hele bogen s.7-126). Forlaget Mindspace. (Kap. 1, 2, 3 og 7 genlæses fra Basisåret 2021).

Ret til ændringer vedr. undervisningstemaer, litteratur, datoer og undervisere forbeholdes.

3.året 2022

DISPUK's tværfaglige efteruddannelse i narrative samtaler

Følgende bøger forventes anskaffet af den studerende på 3. året:

- White, Michael (2006): *Narrativ praksis.* Hans Reitzels Forlag.
- White, Michael (2006): *Narrativ teori.* Hans Reitzels Forlag
- Winslade, John (2013): *Når historier kolliderer.* Forlaget Mindspace

Følgende bog er eventuelt tidligere erhvervet på 2. året. Hvis ikke skal den også anskaffes på 3. året:

- Holmgren, Anette, red. (2010): *Fra terapi til pædagogik – en brugsbog i narrativ praksis.* Gyldendal Akademisk. (Tidligere erhvervet på Basisåret, 2020).
- Holmgren, Allan & Holmgren, Anette (red) (2015): *Narrativ supervision og vejledning.* DISPUKs Forlag. (Tidligere erhvervet på 2. året, 2021).
- Holmgren, Anette (2008): *Terapifortællinger - Narrativ terapi i praksis.* Dansk Psykologisk Forlag. (Tidligere erhvervet på Basisåret, 2020).

Den øvrige litteratur skal hentes fra DISPUK's kursus dropbox. Der fremsendes mail med link samt password til adgangen. Det er samme link til alle artikler.

3. Årets opbygning

Dette 3. år på efteruddannelsen i narrativ samtalepraksis fortsætter hvor 2. året sluttede og er tilrettelagt over 18 dage med 6 moduler (4,5,6,7,8,9 modul) fordelt på 9 mødegange.

Året begynder med uddannelsens fjerde modul, som er *dokumentation og vidnesbyrd* og strækker sig over de 3 første mødegange. 1. mødegang handler om identitet og dokumentation. 2. mødegang er en fortsættelse af fokus på at blive vidne til sin egen fortælling. På 3. mødegang skal deltagerne lave et mindre oplæg der afslutter modulet.

Uddannelsens femte modul handler om *den narrative terapisamtale*. Dette modul fordeler sig på 4, 5. og 6. mødegang. 4. mødegang vil være egenterapi i grupper, 5 mødegang vil være med gæstelærer Kasper Hanghøj, som vil komme og introducere forskellige narrative veje ind i familierterapi og på 6. mødegang trænes den narrative terapisamtale både internt og med gæster udefra.

Uddannelsen sjette modul handler om narrativ konflikthåndtering og mediation. Det er 7. mødegang.

Uddannelsens syvende modul er et formidlingsmodul, der omhandler formidling af faglig metode og tænkning. Modulet ligger på årets 8. mødegang. Deltagerne skal på denne mødegang formidle dele af deres narrative praksis til de øvrige deltagere.

Uddannelsens ottende modul handler om professionel identitet. Det er samtidig afslutningen på uddannelsen og ligger på 9. mødegang.

Skriftlig årsopgave: Deltagerne skal på 3. året aflevere en skriftlig opgave, som bedømmes af ekstern censor. Opgaven bedømmes bestået/ikke bestået. Bestået eksamen er krav for at fortsætte på 4. og 5. året.

PROGRAM.

Fjerde modul: Dokumentation og andre former for vidnesbyrd

Fjerde modul består af årets 3 første mødegange og handler om, hvordan dokumentation kan fastholde foretrukne fortællinger og hvordan muligheden for at blive vidne til sit eget liv er central i narrativ praksis.

1. mødegang:

Tema: Identitet gennem dokumentation.

Dokumentation kan medvirkende til at synliggøre, hvordan et menneskes handlinger og fortællinger indeholder det menneskes viden, værdier og færdigheder. Dermed kan dokumentation blive et greb, som understøtter den narrative praksis formål om tykning af foretrukne fortællinger. Vi vil på denne mødegang genbesøge begreber som bevidning og poetisering, samt se på hvordan f.eks. musik og billeder kan bidrage til at fastholde viden og erfaring og dermed forlænge fortællingernes betydning.

Mødegangen vil også undersøge, hvordan vi kan medvirke til at eksperimentere med nye dokumentationsformer på arbejdspladsen og hvordan de narrative og poststrukturalistiske perspektiver kan indgå i handleplaner og andre former for dokumentation i den daglige praksis.

LITTERATUR:

Kaaber, Anne & Westmark, Thilde (2010): Kap. 9 (s.198-220): Narrative perspektiver på skriftlige dokumenter i: Anette Holmgren (red): *Fra terapi til pædagogik – en brugsbog i narrativ praksis*. Gyldendal Akademisk. (Genlæses fra Basisår 2020).

White, Michael (2006): Kap.6 (s.159-172): Gensyn med terapeutiske dokumenter i: *Narrativ praksis*. Hans Reitzels Forlag.

LITTERATUR HENTES FRA DISPUK'S DROPBOX:

Den korte snor (2013): Guide til dokumentation i socialt arbejde. Hjemmeside: www.denkortesnor.dk.

Madsen, William (2015): Collaborative Helping: A Framework for working with Families involved with Social Services. (Upubliceret artikel, er oversat til spansk og udgives i bogen af Moreno, A.: *La Práctica de la Terapia Sistémica*.

Madsen, William (2015): Kollaborativ Hjælp, en praksisramme for samarbejdet med børn og familier (Oversat tekst af Madsen, William). *Systemisk Narrativt Forum. nr.2.2015*.

Marner, Torben (2005): Kap. 3 (s.37-58): Breve til og fra børn og kap. 5 (s.89-104): Manual: Breve til børn og unge i: *Breve til 'besatte' børn*. Frydenlund.

2. mødegang:

Tema: Dokumentation som reflekse flader.

Narrativ samtalepraksis handler bl.a. om at skabe muligheder for at udfolde fortællingerne. Dette kræver færdigheder i at lytte og gengive ordene og deres mulige betydning for derfra at kunne undersøge, hvad der også kan fortælles. Tavle, flipover, papir og andre reflekse dokumentationsflader kan hjælpe til dette. På denne mødegang skal vi beskæftige os med forskellige former for brug af reflekse flader og hjælpemidler i samtalen, f.eks. tavlen, Lego, tegninger eller sedler, som på forskellig vis kan hjælpe til både at synliggøre gennem dokumentation, så man udefra får lejlighed til at betragte sit liv og sine ord.

LITTERATUR:

Holmgren, Allan & Holmgren, Anette (red) (2015): Offenberg, Lasse: Kap. 9 (s.165-180): Lad supervisanderne arbejde - om brug af sedler, tavle og bevægelse i narrativ supervision i: *Narrativ supervision og vejledning*. DISPUKs Forlag.

LITTERATUR HENTES FRA DISPUK'S DROPBOX:

Behan, Christoffer (2003): Rescued Speech Poems: Co-authoring Poetry in narrative Therapy. www.narrativeapproaches.com (ligger både på denne site og i dropboks)

Birk, Anna (2017). Tegneskitser, Anvendelsen af tegneskitser i narrativ terapi bevidningspraksis. *Systemisk Narrativt Forum*. April. 2017

Graversen, Anette (2010): Beskrivelse af fremgangsmåde (s.23-33), Referenceramme (s.34-36), Første billedsprog: Prinsessen og dragen (s.37-58), Fuglen og sneglen (s.59-68), Manden, der lettede på låget (s.69-78) i: *Billedsprog - Fortællinger i ord og billeder, en genvej til sindet*. Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck 2010.

Romer, Anne & Saxtorph, Anne (2011): Med tavlen som visuelt plateau. *Fokus På Familien 2014 vol 4*.

Svarrer, Trine (2012): Tilbage til livet – om stilladsserende samtaler og tavlebrug. *Fokus på Familien 2012 vol. 3*.

Opgave inden 3. mødegang:

Inden 3. mødegang skal den studerende have lavet et stykke narrativt dokumentationsarbejde, som er indgået i en samtaleproces. Det kan være et brev du har formuleret fra en betydningsfuld anden; et brev til det eksternaliserede problem; en tegning udarbejdet som en del af en samtaleproces eller andet som er blevet præsenteret i undervisningen eller litteraturen de første mødegange. Dokumentet skal, sammen med den eventuelle respons fra personen som modtog det, præsenteres for de øvrige på den kommende mødegang.

3. mødegang:

Tema: Præsentation af dokumentation og skabelse af et samtalerum

Denne mødegang begynder med en afslutning på temaet om dokumentation. Alle deltagerne skal fortælle om en dokumentations- eller brevskrivningsproces som de har eksperimenteret med i forbindelse med deres arbejde. Dette foregår i mindre grupper.

Dernæst tager mødegangen hul på næste modul omkring den terapeutiske samtale. Vi skal beskæftige os med en række af de elementer som ikke er narrative kort, men alligevel en væsentlig del af samtalen. Det drejer sig blandt andet om de indledende trin i etablering af samtalen, herunder etablering af kontakten og mødet mellem to eller flere mennesker. Vi skal tale om hvordan man etablerer tryghed fra begyndelsen og håb for forløbet.

Denne mødegang afsluttes desuden med en optakt til årets afsluttende opgave.

LITTERATUR:

Holmgren, Allan & Holmgren, Anette (red) (2015): Hauge, Lasse: Kap. 10 (s.181-192): Stemning i supervision i: *Narrativ supervision og vejledning*. DISPUKs Forlag.

Holmgren, Anette (2008): Forord + Indledning (s.7-24), kap.1 (s.25-56): Fra teori til terapi – om den narrative metafor, kap. 2 (s.57-90): Fra skam til berettigelse – om eksternalisering af problemer, og kap.3 (s.91-124): Fra modstand til respons – om at indlede narrative samtaler i: *Terapifortællinger – Narrativ terapi i praksis*. Dansk Psykologisk Forlag. (Kap. 2 genlæses fra Basisåret 2020).

White, Michael (2006): Kap.3: (s.93-117): Fornyet engagement i Historien, kap.5 (s.133-138): Professionelle diskurser, og kap.6 (s.141-161): Den terapeutiske relation i: *Narrativ teori*. Hans Reitzels Forlag. (Kap. 3 genlæses fra 2. året 2021).

LITTERATUR HENTES FRA DISPUK'S DROPBOX:

Jørgensen, Per Schultz (2016): Indledningen (s.8-20) i: *Broen til et andet menneske*. Kristelig dagblads forlag.

Olsen, Thorkild (2005): Når vi kløjs` i kommunikationen!! En introduktion til begrebet kontekst. *Erhvervspsykologi, Volume 3 nr. 2*.

Femte modul: Den terapeutiske samtale

Femte modul er 4.,5. og 6. mødegang. Modulet fordyber sig i den narrative terapi med fokus på deltagerens egne livstemaer, på familierapeutiske samtaler og på udførelsen af den narrative terapisaftale.

4. mødegang:

Tema: Egenterapi i grupper

Denne mødegang består af to dages egenterapi i grupper. Deltagerne vil blive inddelt i grupper med hver sin underviser. Den narrative egenterapi i grupper består af individuelle personlige samtaler med personlig bevidning fra de øvrige gruppedeltagere. Mødegangen vil demonstrere forskellige måder man kan starte og afslutte gruppesessioner. Ligesom der vil være fokus på, hvordan de narrative kort fletter sig ind i hinanden i den narrative samtale.

LITTERATUR:

Holmgren, Anette (2008): Kap.10 (s.233-256): Fra terapeut til menneske i: *Terapifortællinger – Narrativ terapi i praksis*. Dansk Psykologisk Forlag.

LITTERATUR HENTES FRA DISPUK'S DROPBOX:

Sparre, Anne Sofie Møller & Jørgensen, Katrine Dall (red) (2009): Saxtorph, Anne & Romer, Anne (2009): Kap. 3 (s.71-97): Narrativ gruppeterapi – Gruppeterapi i narrative og poststrukturalistiske perspektiver i: *Syv fortællinger om narrativ praksis*. Dansk Psykologisk Forlag.

5. mødegang:

Underviser: Kasper Hanghøj. Seminar med 2. året på psykoterapeutuddannelsen.

Tema: Narrativ familieterapi

På dette modul sætter Kasper det at være sammen med familier i centrum. Det betyder, at han med de to dage ønsker at komme med inspiration både til, hvordan narrative familiesamtaler kan gribes an og, hvordan man kan indrette samtalerne på en måde, hvor børn, unge, forældre og vigtige andre kan finde det vigtigt og meningsfuldt at deltage.

Kasper vil derudover rette et særlig fokus på begrebet skam og dets betydning for, hvordan man forstår og taler med både forældre, børn og unge.

LITTERATUR UDLEVERET AF DISPUK:

Fonagy, Peter (2018): Asen, Eia: Kapitel 11: Multi-Contextual Multiple Family Therapy; Context reading, context making, context managing i: *Developmental Science and Psychoanalysis - Integration and Innovation ?* [Taylor And Francis](#).

Weinblatt, Uri (2019): Kap. 1 (s. 1-12): Opening Our Eyes i: *Shame Regulation Therapy for Families A Systemic Mirroring Approach*. Springer.

White, Michael & Morgan, Alice (2007): Kap. 5 (s.121-135): At skabe samarbejde – forældre og børn og mellem sociale myndigheder og familier i: *Narrativ terapi med børn og deres familier*. Akademisk Forlag.

I studiegrupperne skal deltagerne begynde at forberede sig til årets afsluttende opgave. Hver deltager vil i studiegruppen blive interviewet omkring interesse og fokuspunkt for opgaven.

6. mødegang:

Tema: Den narrative samtale – træning og respons.

Sammen med fokus på den terapeutiske relation kommer vi på denne mødegang til at træne den narrative terapisaftale og alle de narrative grundbegreber og kort. Vi skal tale om samtalestil og deltagerne vil få lejlighed til at tale om, hvad der er vigtigt for dem og modtage respons på deres samtaler. Møde-gangen vil i den forbindelse også have fokus på brugbar respons.

Der vil på denne mødegang også blive inviteret gæster, som vil få mulighed for en samtale med deltagerne fra holdet. Det kan være klienter, familie, venner eller andre der vil deltage og modtage en samtale.

På førstedagens eftermiddag er der mulighed for vejledning på den kommende opgave. Vejledningen er i grupper og spørgsmål skal være sendt til underviseren på forhånd.

LITTERATUR:

Holmgren, Anette (2008): Kap. 4 (s.125-150): Fra begivenhed til fortælling, kap. 6 (s.177-194): Fra indre sandhed til ydre viden: Fra terapeut til menneske i: *Terapifortællinger – Narrativ terapi i praksis*. Dansk Psykologisk Forlag

White, Michael (2006): Kap.1 (s.9-48): Eksternalisering af problemet og gen-forfættelse af liv og relationer i: *Narrativ praksis*. Hans Reitzels Forlag.

LITTERATUR HENTES FRA DISPUK'S DROPBOX:

Trillingsgaard, Anders (2018): Kap. 1 (s.15-32): Fire gentænkninger af feedback i *Feedback Gentænkt*. Dansk Psykologisk Forlag.

Sjette modul: narrativ konflikthåndtering

Sjette modul består af 7. mødegang. Modulet fordyber sig i narrative perspektiver på arbejdet med konflikt og mediering.

7. mødegang:

Tema: Narrativ konflikthåndtering og mediation.

Denne mødegang handler om, hvordan man kan bruge de narrative principper og metoder i arbejdet med konflikter. Konflikter opstår blandt andet, når forskellige værdier støder sammen. Når der er noget på spil. Mødegangen vil undersøge konfliktarbejde i forhold til individuel konfliktcoaching; konflikt mellem to parter og konflikter i en gruppe.

LITTERATUR:

Winslade, John og Monk, Gerald (2013): Hele bogen. *Når historier kolliderer* (s.7-183). Mindspace.

LITTERATUR HENTES FRA DISPUK'S DROPBOX:

Westmark, Thilde, Nissen, Dorte, Offenbergs, Lasse & Lund-Jakobsen, Dorte (2012): Kap. 13 (s.211-228): Konsulent i konfliktsituationer i: *Konsulent – men hvordan. Narrativt konsulentarbejde i praksis*. Akademisk Forlag.

Aflevering af årsopgave

Syvende modul: Formidling af metode og tænkning

Syvende modul består af 8. mødegang. Modulet har fokus på formidling af professionel praksis og erfaring.

8. mødegang:

Tema: Formidling af narrativ samtalepraksis, metode og tænkning.

Denne mødegang fokuserer på beskrivelse og formidling af professionel praksis, metode og tænkning. Deltagerne skal holde et oplæg på mødegangen, hvor de formidler dele af deres egen praksis, som de særligt holder af og koble dette med begreber fra den narrative praksis. Mødegangen vil også se på, hvordan vi kan "skrive os selv ind" når vi fortæller om vores praksis. Den vil ligeledes være en forberedelse på at deltagerne vil kunne holde et mindre oplæg f.eks. på sin arbejdsplads, og fortælle om de narrative praksisser og ideer.

LITTERATUR HENTES FRA DISPUK'S DROPBOX:

Dam, Thomas og Kvols, Anja Madsen (2019): Kap. 1 (s.19-36): Introduktion til den autoetnografiske metode, kap. 2 (s.37-56): Hjertet i mit kragebryst i: *Må jeg skrive mig selv ind – Autoetnografi på socialrådgiver-, pædagog- og læreruddannelsen*. Frydenlund.

Heath, Travis (2019): *Maybe We Are Okay: Psychotherapy in the Time of Trump*. Upubliceret artikel.

May, Todd (2005): Kap. 1 (s.1-26): How might one live? i: *Gilles Deleuze – an introduction*. Cambridge. (Upubliceret dansk oversættelse af Sabina Pulz og Betina Jensen DISPUK 2011).

Ottende modul: Professionel Identitet

Ottende modul består af 9. mødegang. Modulet afslutter uddannelsen og har fokus på historisering af professionel identitet og afsluttende ceremonier.

9. mødegang:

Tema: Professionel identitet: Hvad vi var og hvad vi måske kan blive

Denne sidste mødegang afslutter efteruddannelsen i Narrativ Samtalepraksis. Mødegangen har fokus på afsluttende ceremonier og på, hvordan man kan historisere både udviklingsforløb og professionel identitet. Mødegangen vil inddrage metoden "Livets Træ", ligesom der vil være afsluttende samtaler med underviserne og samlet afslutningsceremoni med hele holdet.

LITTERATUR

Holmgren, Allan & Holmgren, Anette (red) (2015): Winslade, John: Kap.14 (s.245-255): Genfortælling af professionel identitet - uddannelse af vejledere i: *Narrativ supervision og vejledning*. Oversat af Mille Bygballe Keis, DISPUK. DISPUKs Forlag.

LITTERATUR HENTES FRA DISPUK'S DROPBOX:

Bruner, Jerome (2004): Kap. 4 (s.103-124): Hvorfor fortællinger? i: *At fortælle historier i juraen, i litteraturen og i livet*. Alinea, København.

REPSSI (2016): *Tree of Life: A workshop methodology for children, young people and adults*. Johannesburg: REPSSI. [www.repssi.org: https://www.crs.org/sites/default/files/tools-research/tree-of-life.pdf](https://www.crs.org/sites/default/files/tools-research/tree-of-life.pdf)

Ret til ændringer vedr. undervisningstemaer, litteratur, datoer og undervisere forbeholdes.